

Rics i riquesa

OPINIÓ

L'ECONOMIA MALLORQUINA HA CREAT RICS, PERÒ NO RIQUESA, EN PARAULES DE PERE SAMPOL: LES XIFRES D'AEROPORTS I D'OCUPACIÓ HOTELERA NO DESMENTEIXEN LA DEPAUPERACIÓ DE LA SOCIETAT.

Des de fa més de cinquanta anys, a Mallorca vivíem amb la sensació que ens havia tocat la loteria. Però no una d'aquestes loteries que donen per arreglar la teulada, sinó de les que et permeten deixar la marrota al banc i viure d'interessos la resta de la vida com un canonge. L'illa, com qualsevol altre territori de l'Estat, sortia com poc podia de l'angoixant economia de postguerra, alhora que els hotels construïts abans de la guerra ja eren insuficients per allotjar els turistes. Aquell mannà convertí una illa d'emigrants en una terra de promissió per a onades de gent peninsular, que aviat es mesclarien amb la població aborigen i establirien uns escenaris socio-lògics nous i més variats. Es precipità la terciarització del país, canvià d'ús una bona part del territori, la gent va aprendre de parlar idiomes –per aquest ordre: “On parle français”, després “english spoken” i, ja més endavant, “wir sprechen Deutsch” – i a poc a poc el fatalisme crònic imposat per la Història donà lloc a episodis d'eufòria i de temeritat que afavoriren el sorgiment a l'illa d'una certa cultura de l'excés i, en general, la vulgarització del país.

Passar d'aquella austeritat de postguerra al benestar relatiu dels seixanta va fer canviar radicalment la imatge que els illencs teníem de nosaltres mateixos. Servicials –també servils– tant com vulgareu, omplir la panxa –perdoneu la dràstica expressió– havia deixat de ser un problema. Alguns construïren petites i grans fortunes. Emergí una classe mitja tan sòlida com ho pugui ser el turisme amb els seus booms i les seves crisis, però en qualsevol cas preparada per resistir els primers embats dels moments crítics.

La història dels pobles no sempre pot consignar oportunitats de progrés com la que el turisme posà en el camí dels

GUILLEM FRONTERA

mallorquins –i tot seguit dels eivissencs i menorquins. Ara, quan ja fa temps que Mallorca va merèixer la inquietant qualificació de destí madur, les coses tornen anar molt bé per a l'empresariat del sector. Les xifres cada vegada s'enlairen més en el pòdium dels èxits virtuals. Som els millors.

Però, què ha passat, durant aquest llarg camí, perquè el comú de la gent no senti l'eufòria d'antany i els poders fàctics sentin la necessitat d'injectar-nos optimisme, fins i tot triomfalisme? Se'ns diu que hem d'estar orgullosos de pertànyer a una colònia turística que capola tots els rècords del món. Aquí teniu, se'ns recorda, l'aeroport per emborrotar-vos amb xifres; els creuers que toquen al port de Palma; les places ho-

teleres i la seva desbordada ocupació; la creació de noves places, la conversió de totes les grans cases de possessió en hotels rurals i l'adaptació legal o clandestina de pisos, xalets, domicilis infrautilitzats i cases de camp en nous establiments turístics, que ara ja farceixen tots els racons de l'illa. Tot i que aquests roïssos de poques places empenen els grans empresaris hotelers, el recompte final ens hauria d'obligar a sentir-nos partícips de la felicitat que vessa des de dalt.

PD Som la darrera comunitat en D+R de l'Estat (0,36 del PIB: País Basc 2,23, Madrid 1,73, Catalunya 1,51). L'abandó escolar és esfereïdor. La cultura pateix una anèmia crònica que ja ha afectat seriosament les seves funcions. Qualsevol cosa que en altres comunitats ja ha esdevingut dret consuetudinari, aquí és un maldecap: sigui la projecció exterior de la política, la conservació del patrimoni, el teatre o l'orquestra simfònica: tot és percebut des del poder com un problema –i amb raó. D'altra banda, la crisi ha demostrat com d'aviat s'afeblia i era vençuda la resistència de les classes mitjanes. Patim un deteriorament ambiental alarmant, una pressió creixent sobre el medi. Els sous i l'atur no són indicadors popis d'una comunitat tan productiva a nivell comptable. Fins i tot diríeu que la sobreexplotació dels recursos ha deixat de ser una de les preocupacions ciutadanes, atesa la inseguretat laboral implantada al país.

És clar, amb aquest panorama de llarga durada, l'efecte hipnòtic de les xifres més rutilants ha perdut bona part de la seva capacitat. I, així, ara des de dalt se'ns comença a demanar més implicació, més compromís amb la condició de colònia turística. Són un encant.

Escriptor, guionista i crític d'art